

Képeslap-múzeum és exlibris-gyűjtemény Szerencsen

Hazánk egyetlen képeslevezőlap-múzeuma Szerencsen található. Alapítója *dr. Petrikovits László* főorvos, aki a maga nemében kiváló polihisztor volt.

Petrikovits László 1901. június 18-án tanítócsaládból született Nyíregyházán. Mintegy négy évtizeden keresztül lakott Szerencsen, egészen 1972. szeptember 22-én bekövetkezett haláláig. Egykori lakásán, a Rákóczi u. 91. sz. alatt — mely egyben fogorvosi rendelője is volt — gyűjtötte a képeslapokat, a táj régészeti leleteit, ásványokat, kerámiákat, címereket, sőt még csigagyűjteménye is volt. Régésszé autodidakta módon képezte magát. Kapcsolatban állt a környező városok múzeumaival, és korát jóval megelőzve végzett honismereti munkát. E tevékenységének elismeréseként 1967-ben, a jelenlegi Zempléni Múzeum — akkor még muzeális gyűjtemény — megnyitásának évében *Kiváló népművelő* címmel tüntette ki a művelődésügyi miniszter. Már jóval ezt megelőzően azonban szárnyára vette a világhír: levelezésben és csereviszonyban állt ugyanis számos jeles külföldi gyűjtővel, cikkek, riportok adtak tudósítást munkásságáról. A múzeum alapját a Szerencs közönségének ajándékozott 400 ezer képeslappal vetette meg. A furcsa, hobbynak hitt és tartott szenvedély mögött egyetlen gondolat élt: „A hazának adni is lehet, nemcsak várni tőle.” A szerencsi képeslevezőlap-múzeum a világon a harmadik ilyen intézmény. Kulturális értéke felbecsülhetetlen. Alapítójáról Szerencs tanácsa 1977-ben utcát nevezett el.

Petrikovits László az 1950-es évek elejétől kisgrafikát és ex librist is gyűjtött, számuk 1967-ig mintegy 36 ezer darabra szaporodott, és az exlibris-gyűjtemény alapja lett. Ennek gondozását egy tapasztalt és lelkes gyűjtő, *Farkas István* vállalta, aki saját gyűjteményét

is átengedte a múzeumnak, sőt gyűjtőkapcsolatainak felhasználásával, cserével, ajándékozással az értékes anyag darabszámát 40 ezer fölé emelte.

A gyűjtemény — a *Soó Rezső* hagyatékából származó és az Iparművészeti Múzeumban őrzött gyűjtemény után — hazánkban a második, de világviszonylatban is jelentős. Rendezése folyamatosan halad. Különös jelentőséget ad neki, hogy Szerencs város szülőtte, *Fery Antal* (szül. 1908. jún. 12.) európai hírű művész majdnem minden kisgrafikai alkotása (ex libriseinek száma 1600 körül van) megtalálható itt. A művész a Szerencsi Cukorgyár ösztöndíjasa-ként jutott 1927-ben a Budapesti Iparművészeti Iskolára, ahol 1935-ben grafikus oklevelet szerzett. Ex libriseit 1943-ban mutatta be a Műcsarnok kiállításán. Részt vett a Krakóban, Hamburgban, Comóban, Párizsban, Barcelonában rendezett grafikai kiállításokon. (Lásd *A Könyvtáros galériája* című sorozatban, az 1977/8-as számban közölt cikket és illusztrációkat is.) Alkotásainak nagy része szülővárosához és a szerencsi régióhoz kötődik. Ezekből mutatunk be néhány igazán szép ex librist, illetve kisgrafikát. Néhány kisgrafikával pedig ízelítőt kívánunk nyújtani a határainkon túl élő művészeknek a Zempléni Múzeumban található alkotásaiból is, melyek között tengerentúli is akad.

*

A Rákóczi-vár helyreállításának előreláthatóan 1985-ben történő befejezése után a Zempléni Múzeum jelenlegi, Rákóczi u. 109/a. sz. épületéből visszaköltözik a várba, és a raktárból előkerülő könyvjegyekből nagyobb méretű kiállítást mutat be.

Németh Pál